

Львівські кав'ярні за бабці Австрії: де в місті з'явилася перша променада

21:48 08.02.2019

0
2906

У 1772 році владу у місті обійняли австріяки. А через кілька років за їхнім розпорядженням було розібрано мури Низького замку, засипано рови, розкидано вали, які бігли вздовж сучасного проспекту Перемоги, і таким чином у Львові з'явилася променада, на яку відразу вихлюпнули міщани.

Саме на Гетьманських валах і вигулькнули затишні павільйончики та цукерні, в яких торгували різними напоями, а між ними і кавою. Проте вабила вона попервах лише австріяків, які призвичаїлися до неї вдома. Гетьманські Вали стали улюбленою променадою львів'ян. Тут відбувалася демонстрація найновішої моди, сюди стікалися урядники після праці в бюрох. Кажуть, що та порядна публіка була просто таки нажахана з'явою на променаді розкішної

кралі, котра прогулювалася з цигаром в устах. То була перша маніфестація на користь емансипації жінок у серпні 1840 р.

Кав'ярня Атласа © NAC

Саме з цукерень почала кава свій переможний похід на завоювання львівської публіки. Літній павільйон цукерні Вольфа став збірним пунктом золотої молоді, сюди радо приходили великосвітські кралі, а натомість дерев'яні кав'ярні облюбували для себе повії, які своїм строкатим гардеробом шокували австріяків.

Тим часом львівські кав'ярні, у повному розумінні цього слова, виникли дещо пізніше. Принаймні в 1829 р., як засвідчив Ігнацій Коморовський у книзі "Альбом львівський"(1862): "Кав'ярня була тільки одна трохи ліпшого гатунку на Валах. Оберії (таверни) брудні. Влітку порожні, взимку переповнені. Їжа менш ніж середня, але дуже дешева. Цукерень було п'ять на ціле місто, крамниць багато і досить пристойних, але без вітрин на вулицях. Танець був улюбленою розвагою, танцювалося по домах приватних, на публічних баях, у

танцбудах, на редутах, пікніках, у садках і шинках. Грано в карти, як завше і всюди, по домах приватних.

Так виглядав Львів 1828 року. Хто приїхав з грошима, бавився добре, хто без грошей, то, покрутившись трохи, міг позичити під відсотки і зазвичай тратив гроші протягом місяця, аби з останнім срібним цванцигером у кишені (для оплати львівської рогатки) вернутися додому”.

Віденська кав'ярня © НАС

Та єдина львівська кав'ярня називалася "Віденська", саме тоді збудував її Карл Гартман. Іншою популярною кав'ярнею була кнайпа Леваковського, який, щоб привабити австріяків, говорив з ними німецькою.

У театрі Скарбка, який львів'яни назвали "Палас Ройял", планувалося відкрити крамниці, готель, ресторації, цукерні. Але не враховано було того, що театр містився в межах жидівської дільниці, і це зруйнувало всі плани. Перша кав'ярня, яка тут відкрилася, збанкрутувала через десять місяців. Наступні спроби створити який-небудь інший заклад – так само не повелися.

У 1845 р. на Високому замку збудовано кав'ярню і штучну печеру, яку стерегли два леви. Ці леви стояли колись біля старої ратуші. Кав'ярня на Високому замку удостоїлася високого гостя. 21 червня 1855 р. сам цісар Франц-Йосиф у супроводі архикнязя Людвіка і численного почту завітав сюди на запрошення міської влади. Але кави цісар не пив. Попиваючи чай, він замріяно любувався святковою ілюмінацією та феєрверками на свою честь.

Але тоді у кав'ярнях публіка не тільки відпочивала. У 1848 р. "Газета Львовська" помістила таке розпорядження головнокомандувача військовими силами у Галичині генерала Гаммерштайна: – "Дійшло до мого відома, що чимало мешканців Львова дозволяють собі в шинках, кав'ярнях та інших публічних місцях вести зухвалі та обурливі розмови щодо австрійського уряду з огляду на дію в місті стану облоги..." Таких осіб він велів затримувати.

Навпроти давнього театру була ресторація "Під стрільцем", яку облюбували студенти університету. Перед полуднем часто траплялося, що студенти захоплювалися занадто грою в білярд, і тоді рятував їх хтось із колег. Він влітав задиханий з вісткою, що професор вже читає каталог. І студентів враз наче вітром